Hội thảo quốc tế trực tuyến "Hợp tác quốc tế giữa Việt Nam với một số quốc gia Châu Phi trong phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia về buôn bán động vật hoang dã"

Với mục tiêu trao đổi các vấn đề lý thuyết và thực tiễn áp dụng pháp luật về hợp tác quốc tế nói chung và tương trợ tư pháp về hình sự nói riêng trong giải quyết, xử lý các loại tội phạm xuyên quốc gia, đặc biệt là tôi phạm buôn bán động vật hoang dã từ các nước Châu Phi về Việt Nam, ngày 23 và 24/9/2021, Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHQGHN) và Tổ chức bảo tồn động vật hoang dã Việt Nam (WCS) đã phối hợp tổ chức Hội thảo quốc tế trực tuyến "Hợp tác quốc tế giữa Việt Nam với một số quốc gia Châu Phi trong phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia về buôn bán động vật hoang dã". Hội thảo được tổ chức bằng hình thức kết hợp trực tiếp và trực tuyến.

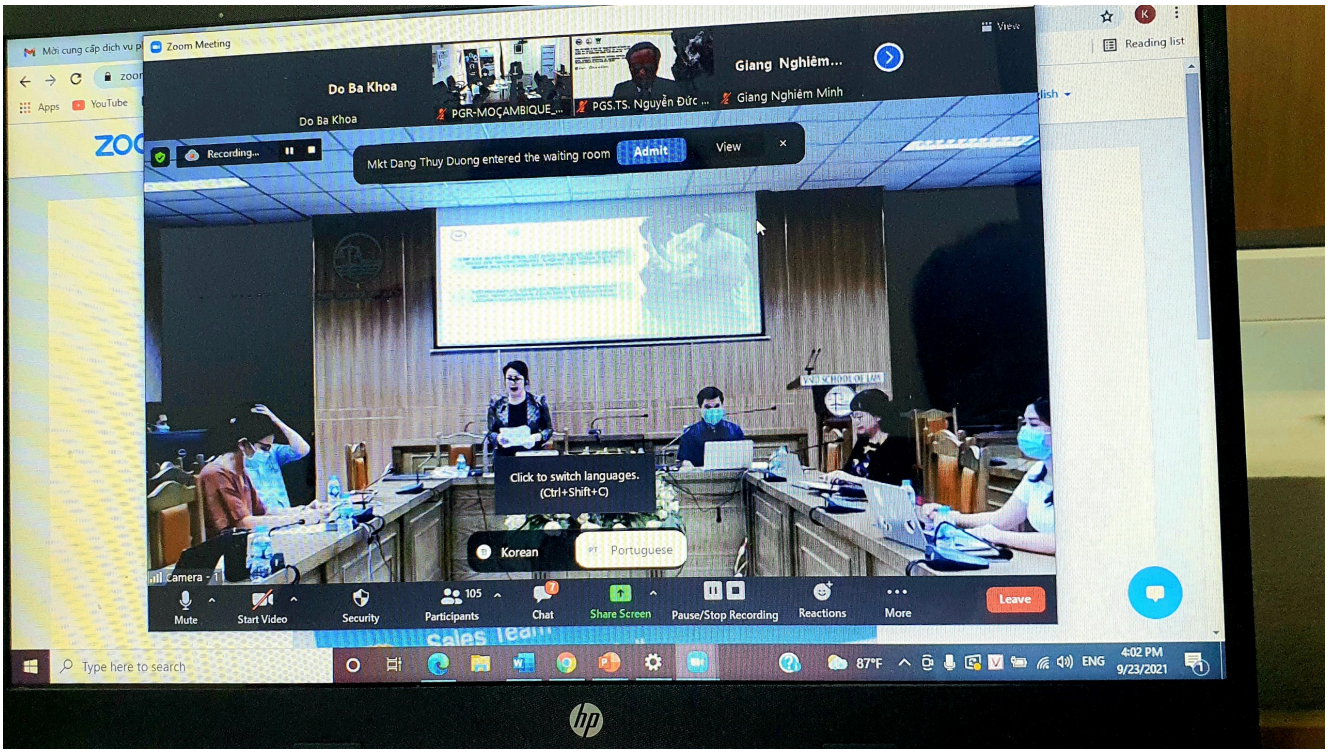

Tham dự Hội thảo có Ông Phạm Thành Trung – đại diện WCS Việt Nam, Ông Albino Macamo – Phó tổng chưởng lý phụ trách các vấn đề môi trường, cơ quan Tổng chưởng lý Mozambique, Bà Hoàng Bích Thủy – Giám đốc quốc gia của

Chương trình WCS Việt Nam, Bà Ngô Thị Quỳnh Anh – Phó Vụ trưởng, Vụ Hợp tác quốc tế và Tương trợ tư pháp về hình sự, VKSNDTC, PGS.TS. Nguyễn Đúc Hạnh – Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội. Về phía Khoa Luật có PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh – Chủ nhiệm Khoa, PGS.TS. Vũ Công Giao – Chủ nhiệm Bộ môn Luật Hiến pháp – Luật Hành chính, TS. Lê Lan Chi – Chủ nhiệm Bộ môn Tư pháp Hình sự, TS. Mai Văn Thắng – Trưởng phòng QLKH&HTPT. Hội thảo còn có sự tham gia của các chuyên gia, nhà nghiên cứu, giảng viên, nghiên cứu sinh, học viên, sinh viên đến từ các cơ sở đào tạo luật tại Việt Nam, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, đại diện cơ quan Tổng chưởng lý Mozambique, Đại sứ quán Mozambique và Nam Phi tại Việt Nam.

PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh phát biểu khai mạc

Phát biểu khai mạc Hội thảo, PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh cho biết Hội thảo được tổ chức trong bối cảnh các tội phạm xuyên quốc gia nói chung và tội phạm về buôn bán động vật hoang dã (ĐVHD) nói riêng từ một số quốc gia Châu Phi về Việt Nam đang là vấn đề nóng hiện nay. Chính vì vậy, Hội thảo này không chỉ có có ý nghĩa về mặt lý luận mà có ý nghĩa về mặt thực tiễn rất lớn khi chúng ta đã cùng nhau hình thành được một diễn đàn đa phương trao đổi các vấn đề của khoa

học pháp lý và thực tiễn áp dụng pháp luật về hợp tác quốc tế trong giải quyết, xử lý các loại tội phạm xuyên quốc gia, đặc biệt là tội phạm buôn bán ĐVHD xuyên quốc gia. PGS hi vọng Hội thảo này sẽ chia sẻ những khó khăn, thách thức của các cơ quan thực thi pháp luật trong quá trình giải quyết những vụ án buôn bán trái phép ĐVHD có yếu tố nước ngoài với hai trường hợp cụ thể là từ Nam Phi và Mozambique về Việt Nam, từ đó tìm kiếm những giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia, tội phạm buôn bán trái phép ĐVHD xuyên quốc gia.

Hôi thảo có 4 phiên làm việc dưới sự chủ trì của Ông Phạm Trung, TS. Lê Lan Chi, TS. Bùi Tiến Đạt, PGS.TS. Nguyễn Đức Hạnh, PGS.TS. Vũ Công Giao.

Mở đầu Hội thảo là tham luận về "Tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia tiếp cận của tư pháp hình sự Việt Nam" do TS. Lê Lan Chi trình bày. Nội dung của tham luận gồm tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia (TOC); Mô hình thể chế tư pháp hình sự Việt Nam về phòng, chống, xử lý TOC; Khái quát các tiến triển và hạn chế của thể chế tư pháp hình sự Việt Nam trong phòng chống, xử lý TOC.

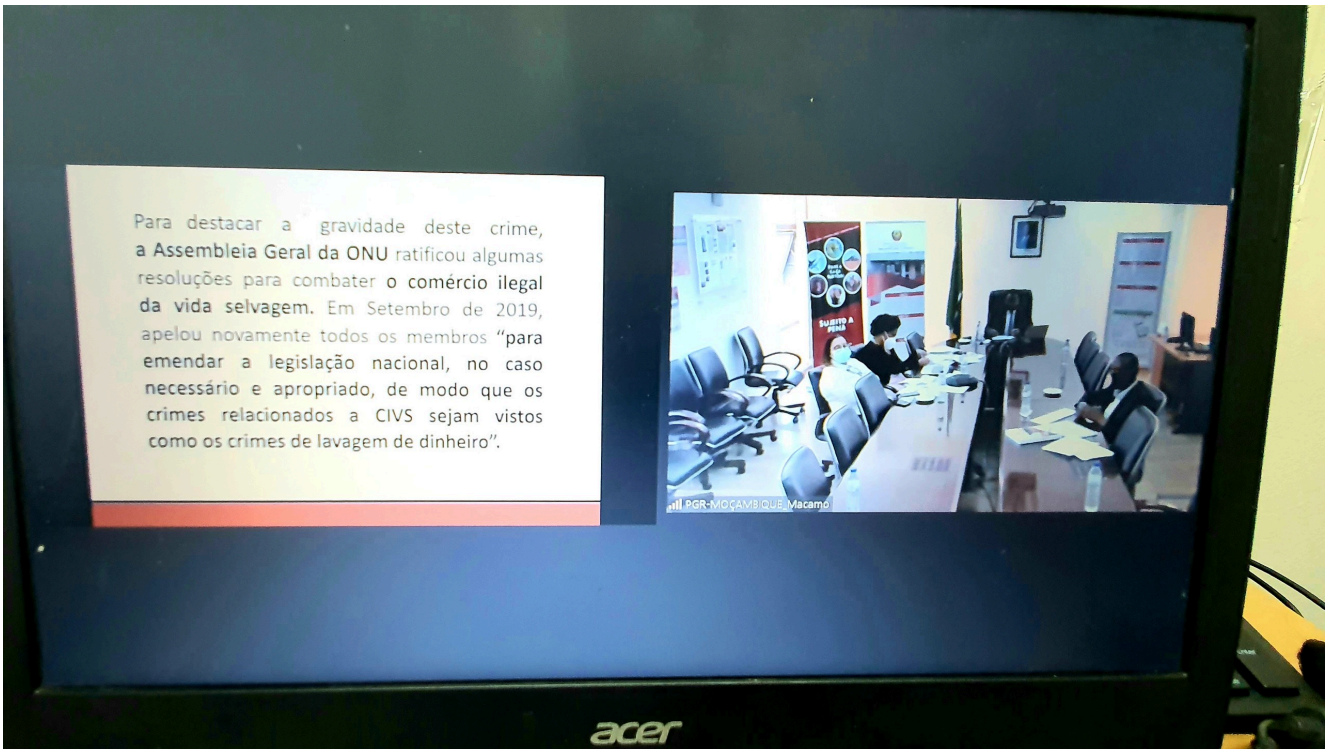

Ông Albino Macamo trình bày tham luận tại Hội thảo

Liên quan đến một số vấn đề thực tiễn trong xử lý các vụ việc buôn bán trái phép động vật hoang dã liên quan đến người Việt Nam tại Mozambique, Ông Albino Macamo cho biết buôn bán trái pháp luật động vật hoang dã có tổ chức xuyên quốc gia là một trong những nguyên nhân chính gây ra nạn tham nhũng, đe dọa đến sự đa dạng sinh học và có thể gây ra những ảnh hưởng lớn đến sức khỏe cộng

đồng. Đặc biệt, trong những năm gần đây, sự lây lan của các loại bệnh có bắt nguồn từ động vật sang người đã cho thấy tầm quan trọng của việc đảm bảo tính hợp pháp, sự an toàn và bền vững trong hoạt động buôn bán động vật hoang dã và các quốc gia cần phải xóa bỏ việc thu lợi nhuận từ thị trường chợ đen.

Gợi ý một số khuyến nghị cho Việt Nam và Nam Phi trong hoạt động tương trợ tư pháp, Bà Shamini Jayanathan cho biết những quyết nghị chính EAAP tháng 9/2021 đề cập đến việc thúc đẩy mạng lưới các kiểm sát viên EAAP thông qua các sự kiện trực tuyến và trực tiếp nhằm thắt chặt mối quan hệ giữa các cơ quan kiểm sát và khuyến khích việc xét xử tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia, ví dụ như tội phạm buôn bán động vật hoang dã, và xác định những loại tội phạm mới xuất hiện có liên quan đến tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia; Hỗ trợ các quốc gia thành viên chấp nhận thư yêu cầu dưới dạng kỹ thuật số và đồng thời xác lập một danh sách các biên dịch viên có công chứng để giúp cho việc trao đổi các yêu cầu hợp tác quốc tế được kịp thời và chính xác; Thúc đẩy việc đề xuất về phạm vi, chi phí và vận động hành lang để thành lập một cơ quan khu vực có thể hỗ trợ hoạt động trong suốt các giai đoạn khác nhau của hợp tác xuyên biên giới, phối hợp điều tra song song, hỗ trợ trong việc thực hiện các yêu cầu, thu hồi tài sản và bảo đảm và bất kỳ quy trình nào khác để thúc đẩy sự hợp tác lẫn nhau giữa các thành viên.

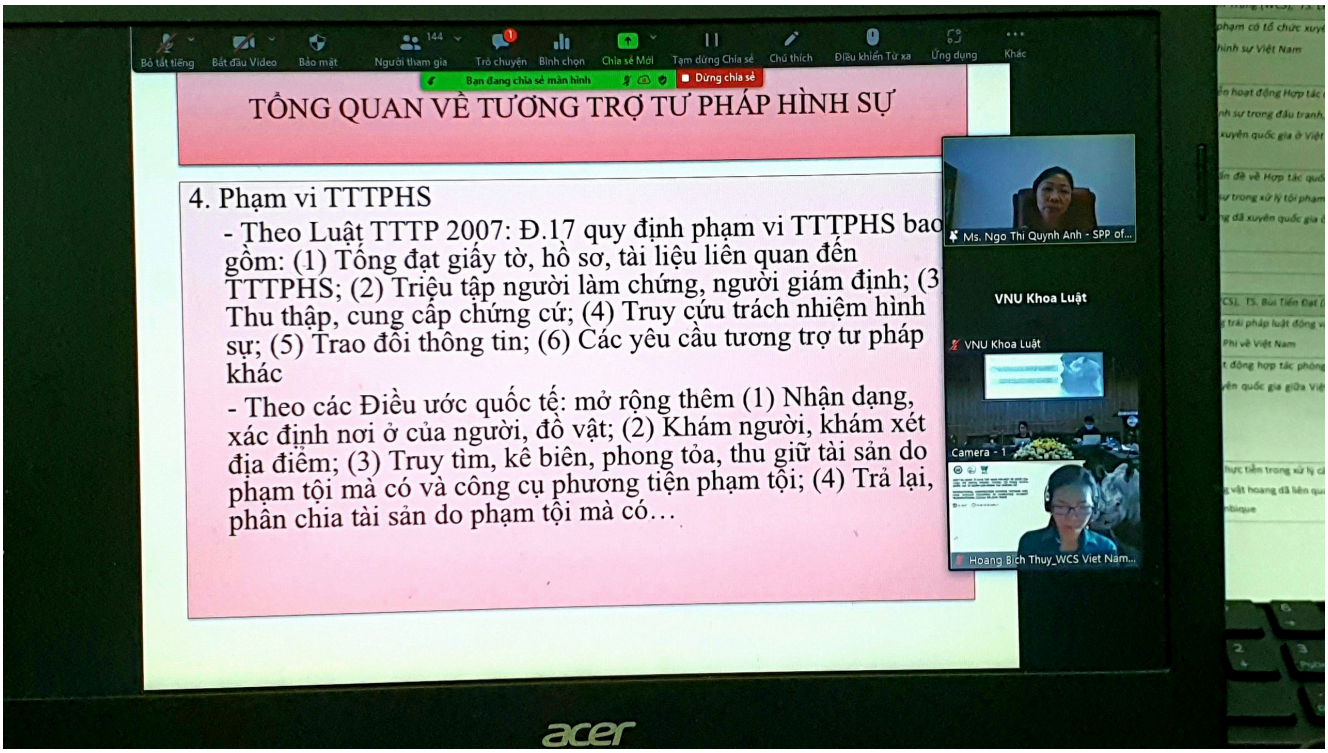

Phần thảo luận của các phiên cũng nhận được sự quan tâm của nhiều đại biểu tham dự. Các câu hỏi được đặt ra như: Nếu Việt Nam và một quốc gia châu Phi cùng là thành viên của UNCAC và UNTOC thì có cần ký thêm một hiệp ước song

phương như MLAT giữa Việt Nam và Mozambique để điều tra và triệt phá các nhóm tội phạm xuyên quốc gia buôn bán ĐVHD bất hợp pháp hay không? Từ 2007 đến nay, sau khi có Luật TTTP, đã có bao nhiêu lần Việt Nam từ chối và hoãn tương trợ với nước yêu cầu và ngược lại? Nếu một người Việt Nam bị bắt tại Mozambique, cho tại ngoại và trả lại hộ chiếu rồi trốn về Việt Nam thì có thể bị xét xử tại Việt Nam không? Nếu một người vận chuyển bị bắt tại Việt Nam mang theo sừng tê giác trở về từ Mozambique và cung cấp một số thông tin chi tiết về người cung cấp sừng tê giác ở Mozambique, thì cơ quan chức năng Việt Nam có thể tiến hành điều tra và thu thập bằng chứng có thể đưa ra tòa về người cung cấp đó (có thể là một người Việt Nam) ở Mozambique hay không?

Với chủ đề đưa ra khá hẹp nhưng được tiếp cận ở nhiều góc độ, Hội thảo diễn ra với 12 tham luận chính của 12 diễn giả trong nước và quốc tế. Hội thảo đã thu hút gần 150 đại biểu tham dự cho thấy chủ đề Hội thảo đang là chủ đề mà nhiều chuyên gia, nhà nghiên cứu quan tâm. Khoa Luật rất vui mừng và gửi lời cám ơn tới nỗ lực và hỗ trợ quý báu của WCS, sự tham gia tích cực của các diễn giả và của tất cả các đại biểu tham gia.